75. rocznica zagłady olkuskich Żydów

Przegląd Olkuski JAKUB FITA 13 CZERWIEC 2017

Odsłonięcie pamiątkowej tablicy na budynku Starostwa Powiatowego w Olkuszu, Marsz Pamięci, Apel Pomordowanych, sesja naukowa oraz koncert, wystawy i warsztaty - w ten sposób władze Olkusza postanowiły upamiętnić 75. rocznicę zagłady olkuskich Żydów.

W 1939 roku nasze miasto liczyło niespełna 12 tys. mieszkańców, z czego ponad jedną czwartą stanowili Żydzi. Po klęsce kampanii wrześniowej Olkusz znalazł się pod niemiecką okupacją. Nowe władze postanowiły utworzyć getto w północnej części miasta. Z terenów tych najpierw wysiedlono Polaków, a następnie zakwaterowano tam Żydów. W dniu 9 czerwca 1942 r. rozpoczęła się likwidacja getta. Jego mieszkańcy zostali w przeważającej większości wysłani do komór gazowych w obozie znajdującym się w Auschwitz-Birkenau. Największy transport wyruszył z olkuskiego dworca 13 czerwca 1942 r.

- W trakcie okupacji Niemcy zamordowali około pięć tysięcy osób związanych z naszym miastem. Ogromną część z nich stanowili Żydzi. Ich tragiczne losy przez wiele lat były zapomniane. Cieszę się, że teraz udaje nam się przywrócić pamięć o nich – wyjaśniał w trakcie swojego wystąpienia Ireneusz Cieślik, jeden z inicjatorów corocznego Marszu Pamięci i członek Społecznego Komitetu Organizacyjnego tegorocznych obchodów zagłady olkuskich Żydów.

Ostatnie noce przed wyjazdem do obozu zagłady olkuscy Żydzi spędzili w piwnicy budynku społecznej ubezpieczalni, w którym dziś mieści się Starostwo Powiatowe. Dlatego też tutaj zawisła tablica upamiętniająca tamte tragiczne wydarzenia. Jej uroczyste odsłonięcie miało miejsce 13 czerwca 2017 r. o godzinie 10:00.

- Pamiątkowa tablica, którą dzisiaj odsłaniamy, powstała dzięki prywatnym składkom oraz dofinansowaniu z olkuskiego magistratu. Cieszę się, że wspólnymi siłami udało nam się uczcić te bolesne wydarzenia sprzed kilkudziesięciu lat – podkreślał w trakcie swojego przemówienia Dariusz Rzepka, wiceprzewodniczący Rady Powiatu w Olkuszu.

Odsłonięcie tablicy stanowiło główny, ale nie jedyny punkt obchodów 75. rocznicy zagłady olkuskich Żydów. Aby godnie upamiętnić te tragiczne wydarzenia, tegoroczne obchody trwały aż trzy dni. Uroczystości rozpoczęły się w niedzielę 11 czerwca o godz. 18.00 otwarciem na płycie rynku plenerowej wystawy „Olkuscy Żydzi”. Następnie miał miejsce koncert muzyki klezmerskiej w wykonaniu Magdy Brudzińskiej i jej Klezmer Trio.

- Likwidacja olkuskiego getta niewątpliwie była jedną z najtragiczniejszych kart w historii naszego miasta. Dlatego też, wspólnie z wieloma partnerami, przygotowaliśmy szereg wydarzeń, którymi chcemy godnie uczcić pamięć pomordowanych – mówił do zgromadzonej publiczności burmistrz Roman Piaśnik.

W poniedziałek 12 czerwca w Centrum Kultury MOK przy ul. Szpitalnej odbyły się warsztaty dla szkół pt. „Żydzi wśród nas”. Punkt Informacji Turystycznej zorganizował wycieczkę „Śladami olkuskich Żydów”. O godz. 19:00 odbył się zaś Apel Pomordowanych. Na olkuskim rynku odczytane zostały nazwiska wszystkich znanych żydowskich mieszkańców naszego powiatu zamordowanych w czasie II wojny światowej.

13 czerwca, oprócz uroczystego odsłonięcia tablicy, w Centrum Kultury MOK przy ul. Szpitalnej 32 odbyła się sesja naukowa poświęcona historii polskich Żydów. O godzinie 18.00 zaś spod budynku Starostwa na ul. Mickiewicza wyruszył doroczny Marsz Pamięci. Jego uczestnicy przeszli śladami ostatniej drogi olkuskich Żydów na dworzec kolejowy, skąd w 1942 r. wyruszył transport do obozu zagłady.

Obchodom towarzyszyła ekspozycja czasowa olkuskich judaików w Muzeum Regionalnym PTTK, która potrwa od 12 czerwca do 12 lipca 2017.

Organizatorem 75. rocznicy zagłady olkuskich Żydów jest Burmistrz Miasta i Gminy Olkusz, a współorganizatorami: Starosta Powiatu Olkuskiego, Miejski Ośrodek Kultury w Olkuszu, Społeczny Komitet Organizacyjny, w skład którego wchodzą: Ireneusz Cieślik, Olgerd Dziechciarz, Krzysztof Kocjan, prof. dr hab. Michał Ostrowski i dr hab. Dariusz Rozmus, PTTK Oddział Olkusz, Klub Historyczny im. Armii Krajowej w Olkuszu, Uniwersytet Trzeciego Wieku w Olkuszu, I Liceum Ogólnokształcące w Olkuszu, IV Liceum Ogólnokształcące w Olkuszu. Patronat naukowy nad

uroczystościami objął Instytut Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, a patronat honorowy Instytut Pamięci Narodowej oddział w Krakowie. Patronat medialny: Przegląd Olkuski i portal Olkuscy Żydzi – Ludzie, imiona i pamięć (olkuscyzydzi.pl).

Film: https://youtu.be/194UooqcTjg